

ARCAISMES LÈXICS EN LA TOPONÍMIA DE LLUCENA (L'ALCALATÉN)

Andreu Beltran Zaragoza

La font de la nostra investigació és el manuscrit de l'Arxiu Municipal de Lluçena que porta el títol de *Libro de pasos, pasetes, majadas, abrevaderos, paradas y azagadores del término de la villa de Lucena*¹ que aplega documents datats entre el 20 d'abril de 1523 al 28 d'octubre de 1864. La part del llibre seleccionada per a l'estudi comença a la pàgina 244 i comprèn documents de tres escrivans, Domingo Andrés (a. 1700, p. 1-7; a. 1704, p. 8-11; a.1705, p. 12,18), Josep Forés (a. 1711, p. 19-23; a. 1728, p. 24-25), i Francisco Bonarrés (a. 1734, p. 26-27)²

La raó de la selecció rau en el fet que són els darrers escrivans que empenen el català al temps de la prohibició de l'ús oficial arran de la Guerra de Successió.

El document descriu el recorregut que els oficials municipals fan pel terme a fi de comprovar l'estat dels territoris comunals destinats a la ramaderia.

Lluçena pertanyia, llavors, al domini senyorial de la Tinença d'Alcalatén, en la governació de Castelló de la Plana fins a l'any 1707, que passà a dependre del Corregiment de Morella. El castell de Lluçena fou conquerit als musulmans al segle XIII pel cavaller aragonès Eiximèn d'Urrea, que rebé en feu de Jaume I. Durant el temps que tractem, ostentava el senyoriu el comte d'Aranda, l'aragonès

---

¹ Signatura 2.1.4.2, localitzat a la Unitat d'Instal·lació 2.114. Relligat amb coberta de pergamí de 21x15 cm, en molt mal estat de conservació i sense ordre cronològic.

² La selecció ha estat transcrita i estudiada des del punt de vista lingüístic per mi mateix en «La llengua de Lluçena al segle XVIII» (publicació d'investigacions de diferent temàtica, centrats en Lluçena, en premsa)

Bonaventura Pedro de Alcántara Jiménez de Urrea i Abarca de Bolea. La jurisdicció senyorial d'Alcalatén comprenia a més, les viles de l'Alcora, les Useres i Xodos i els llocs de Figueroles, Costur, Araia, la Foia i els actuals despoblats de les Torrocelles i de Benaigualit. Des del punt de vista eclesiàstic, fins a l'any 1960, Llucena ha estat cap d'arxiprestat del bisbat de Tortosa.

RELACIÓ DE TOPÒNIMS (ANYS 1700-1734)³

- **Masos i masets**

mas d'en Margalit

mas de Araya (19)

mas de Jacinto Batgero (19)

mas de la Calsa (27)

mas de la Parra (8)

mas de la Talaya (13)

mas de les Pedrosses

mas de Miret (23)

mas de Portapaús (17)

mas del Collet (13)

mas del Sabater (22)

maset de Domingo Aparissi (13)

- **Masades**

la font d'Andolla (15)

masada de Miquel Juan d'Uguet (10)

masada de les Coronetes

- **Corrals**

corral de la Torre (19)

corral de les Ferreries

corral del Soriger (7)

- **Mallades⁴**

mallada de la Figuereta (27)

mallada de les Enbalmes (16)

mallada del Racó de Minguet (21,26)

- **Molins**

molí de Figueroles (24)

- **Camins**

camí de Adzaneta (10, 24)

camí de Chodos (13)

camí de la Serra a Sant Vicent de l'Alcora

camí de les Marades (25)

camí de les Neveres (18)

camí de les Pedrosses

camí de Sent Vicent de Alcora (19)

camí Vell de Chodos (16)

- **Passades⁵**

passada de la Cova de la Traguanta (20) | *passada de la Foya Genta (14)*

³ Respectem les grafies originals del manuscrit. Els números entre parèntesis corresponen a la pàgina del document.

⁴ 'Recer per al bestiar'

⁵ 'Via pecuària'

passada de la Font del Corp (11)

- **Cabeços**⁶

cabeso de la Cova de la Rius (25)

- **Llomes**⁷

lloma de Bernat (12)

- **Tossals**

tosal Gran (19)

- **Roques**

roca de Minguet (23)

roca de Vidal (21, 26)

roca Foradada

- **Clots**

clot del Pouet de la Saltadora (22)

- **Foies**⁸

foya del Canpàs

foya dels Bustals (19)

- **Selletes**⁹

selleta del mas de Nebot (19)

- **Colls**

collet de les Saleres (24)

- **Graus**¹⁰

grauet de Valls (10)

- **Crevades**¹¹

crevadeta del Collet (16)

- **Coves**

cova de la Paridora (20)

cova de les Ferreres

cova de la Rius (25)

- **Covarxos**¹²

| *passada Real (17)*

| *foya Genta (14)*

| *cova de la Traguanta (20)*

| *coveta dels Teixugos (22)*

| *cova del Barranch (21)*

---

⁶ ‘Cima de contorns arrodonits’

⁷ ‘Elevació arrodonida’

⁸ ‘Territori de camps en una zona que forma lleu concavitat’

⁹ ‘Collada’

¹⁰ ‘Camí que baixa en forma d’escala rocosa per un portell de cingles’.

¹¹ ‘Cinglera de rocasses’ Mot singular de Lluçena segons el DCVB (3:703) i el DECat (II:1031). El topònim “La Crevada” la estat localitzat actualment al terme d’Atzeneta del Maestrat (veí del de Lluçena) per Jesús Bernat Agut.

covarchets de la Traguanta(20)

- **Partides**

partida de la Paridora (20)

| *partida dels Basis* (26)

- **Racons**

racó de Minguet (26)

- **Carrascals**

carrascalet de la Borsella (12)

- **Bancals**

bancal de la Bova (8)

| *bancal Rog* (9)

bancal del Asocador (19)

| *bancalets de les Barraquetes* (8)

bancal dels Cabanils (13)

- **Vinyes**

viña de la Cassaca (25)

- **Heretats**

heretat de la Foya Genta (15)

| *heretat de Andolla* (15)

- **Saleres**

saleres dels Bustals (12)

- **Tolls**

toll de les Anguiles (14)

- **Bassis**

basis de Armiñà (21)

- **Pous**

pou del Mas del Sabater (23)

| *pouet de la Saltadora* (22)

- **Barrancs**

barranc de Minguet (21)

| *barranquet de la Cova del Barranc* (21)

barranc de n'Alba (19)

| *barranquet del Racó de Minguet* (21)

barranc de Ores (22)

- **Fonts**

font de Andolla (14)

| *font del Corb* (11)

font d'en Barceló (24), *de Barceló* (25)

| *font del Llob* (27)

font de la Parra (8, 9)

| *font del Raudor*

- **Topònims sense genèric**

---

¹²·Cavitat'. J.Coromines (DECat. II,1022) s'inclina a creure que es tracta d'un descendent mossàrab i romanobascoide de *COPERCELLA diminutiu del llatí COPERCULUM 'tapa, tapadora'.

el Bustalet (19)
el Vedad (21)
els Planillars (21, 26)
la Mansanera (14)
la Traguanta (20)
Hutrelles (27)
Sant Vicent de l'Alcora

el Planillar (26)
els Basis (26)
l'Alcora
la Navarra (6, 7)
les Fontanelles (26)
Penagolosa (17)

el Soliger (7)
els Llavarquets (19)
la Foradada (22)
la Saltadora (22)
Chodos (27)
Ribesalbes

ESTUDI LINGÜÍSTIC

A continuació presentem el comentari basat en la consulta bibliogràfica de trenta-cinc mots del recull toponímic que són ara desconeguts o tenen poca vitalitat en la zona nord valenciana. Plantejem hipòtesis sobre el primitiu significat com a elements lèxics, comprovem la vitalitat actual en altres indrets del domini lingüístic i indaguem sobre la seua etimologia.

Hem pogut comprovar com bona part dels noms propis dels llocs d'aquesta zona són paraules del món de l'agricultura i la ramaderia com ara: *assolcador*, *barraqueta*, *campàs*, *baci*, *bustal*, *cabanil*, *salera*, *vedat* i *paridora*; referències a construccions com: *nevera* o *torre*; accidents geogràfics: *barranc*, *collet*, *coronetes*, *fontanella*, *llavanquet*, *ores*, *marades*, *planillar*, *saltadora*, *serra* i *talaia*; mostres de la vegetació de la zona: *aborcella* (?), *bova*, *figuereta*, *mançanera*, *parra* i *raudor*, referències a la fauna: *anguila*, *corp*, *llob*, *soriguer* i *teixugo*, i caracteritzacions adjectivals com: *foradada*, *gran*, *roig*, *vell*, *real*, *pedroses* i *genta*.

Aborcella f. *Carrascalet de la Borsella*. Paraula desconeguda en la zona. Una primera via per aclarir el significat del nom del carrascalet la mamprenem considerant un derivat d' *arboç* 'Arbustus Unedo'. Les variants *albors* i *albosser*, amb canvi de prefix, referides al fruit de l'arboç i a la planta ericàcia, respectivament, són recollides pel DCVB (1:440) a Lluçena. L'explicació podria ser: *l'arboçell* > *l'aborcell* > *la borcella*. Les obres consultades (DECat, I: 358; OnCat, II:218) no recullen el derivat amb sufix *-ella*. Tanmateix no és estrany en altres topònims de la zona, aplicats a la vegetació com *Pinella*, *Salzadella*, o *Fontanella*, *Baciella*.

Una altra possibilitat, ens fa relacionar la nostra *borcella* amb la ribagorçana *forcella* 'pal forcat per a sostenir els ceps o altres plantes fruïteres' recollit pel DCVB (5:977) i citat per Coromines (DECat, I:360) en l'explicació del mallorquí *arboçelles* 'pinces' on l'erudit proposa una possible supervivència del mossàrab *alborcelles < BORFICELLAS < llat. FORBICELLAS 'tisoretetes'. Al terme d'Atzeneta del Maestrat, en una partida llunyana del terme de Lluçena, hi ha el topònim *La Borsa*.

Andol·la f. *Font d'Andolla*, *Heretat d'Andolla*. El DCVB (1:670) documenta *andolla* a finals del segle XIV com a nom d'una vianda. El mateix diccionari presenta amb *l* geminada (*andol·la*) en una frase eivissenca que retrobem en el

Vocabulari del Maestrat (33) de Garcia Girona (“Córrer l’andola”) amb el mateix significat de ‘vagar per carrers i camins’, expressió coneguda també a Tortosa, Castelló i València. El DECat (I:296) relaciona el mot i les accepcions amb el verb *anar* i fa confluïr-hi paraules d’origen àrab i francès.

Anguila f. *Toll de les Anguiles*. El nom d’aquests peixos —que viuen en rius i fins i tot en pous i bassiots on arriben travessant els prats humits o pels corrents subterranis— és corrent per designar llocs d’aigua. Hi ha també el *toll de les Anguiles* al terme de Lladurs (Solsonès) prop del riu Cardener (OnCat, II, 199). Cal remarcar que a Benassal hi ha actualment la bassa d’*Anguiles* que correspon a l’antic d’en *Quilis*.

Araia *Araia, mas d’Araia*. J. Coromines (OnCat II:212) apunta la possibilitat d’un origen iberobasc, això no obstant, s’inclina per l’etimologia àrab, considerant l’existència d’una forma algeriana, nom personal femení relacionat amb l’adjectiu diminutiu ‘desert, poc arbrat, una mica estèril’.

Assolcador m. *Bancal de l’Assolcador*. No registrat en el DCVB ni en el DECat. Sembla evident que es tracta d’un derivat de *solc* format a partir del verb *assolcar* ‘solcar’, forma dialectal de Gandesa, el Maestrat, València i Xàtiva (DCVB, 9:988). Garcia Girona, (1922:48) també recull la paraula al Maestrat amb el significat de ‘fer el primer solc per la vora del camp, quan es llaura’. El *bancal de l’assolcador* devia destacar per la presència d’un gran solc, o potser feia referència a l’acció relacionada amb el propietari.

Baci m. *Partida dels Bacis*. ‘abeurador, construcció per a retenir l’aigua amb un orifici d’entrada i un altre d’eixida perquè els animals beguen’. Coromines recomana escriure *baci* (amb *c*)‘obi’ per pertànyer a la família de *baci* i *bàcia*, com a nom de recipient, i no té relació (si no és secundària) amb *bassa* (DECat, I, 705). Localitza aquest significat en el migdia del Principat i en el nord del País Valencià. A més de designar una partida, la paraula s’usa en el document com a genèric (*els bacis d’Arminyà*) i és viva actualment a la zona.

Bova f. *Bancal de la Bova*. ‘boga, balca’ planta dels aiguamolls. La variant *bova* és la que predomina des d’antic en valencià, i en tot el català occidental (DeCat, II:28 s.v. BOGA). Cal apuntar que a Benassal, actualment, és diu *boga*.

Bustal m *El Bustalet, la foia dels Bustals, les saleres dels Bustals*. No registrat

en el DCVB ni en el DECat i desconegut actualment a la zona. Segons Coromines (DCECH (1637-638) ve del llatí tardà —en glossaris medievals— BOSTAR ‘estable de bous’. La presència de *bustal* en les terres septentrionals valencianes s’ha d’explicar per l’establiment i pas d’aragonesos des del s. XIII —si no d’abans—. *Bosta* i *busto* ‘radera de vaques o de bous’ existiren en aragonès antic. En la cristallització de *bustal* amb *u* i com a locatiu i topogràfic, J. Coromines diu que no és improbable que actuara l’influx de la paraula perso-àrabica *bustân* ‘verger’, ‘tancat plantat d’arbres’. A l’OnCat, III:153 se li atribueix el significat de ‘varietat de devesa, partida no conreada’ El topònim es localitza abundantment en una zona molt limitada que correspon als dominis medievals del nord del País Valencià, exceptuant la Tinença de Benifassà. En el domini morellà, a Castellfort (doc. a.1547) —i nosaltres afegim a Cinctorres—. Al Maestrat, en totes les antigues comandes: Vistabella, la Torre d’en Besora, Atzeneta (*el Bustalet, Racó del Bustal*) —i per la nostra part, a Benassal (doc. a.1625) —, a les Coves de Vinromà, Traiguera i Sant Mateu; a Vilafamés (i a l’actual Vall d’Alba). A la Tinença de Miravet es troba a Torreblanca —i afegim Benlloc—. També és present en el senyoriu de la Serra d’en Galceran i de la Pobra Tornesa. Finalment, a l’Alcalatén, a més de Lluçena, es localitza a Costur. Segons Coromines no es troba gens en les terres de l’Ebre ni en la resta del País Valencià, excepte un cas espars a la Font de la Figuera. En les nostres referències documentals, al territori dels bustals de Lluçena, hi ha una arrimança (lloc per descansar) i saleres (per complementar l’alimentació), tot relacionat amb la ramaderia.

Cabanil m. *Bancal dels Cabanils*. Mot desconegut actualment. El significat es relaciona probablement amb la ramaderia i podria haver estat: una ‘construcció de camp’, un ‘gran ramat comunal’ o bé un ‘lloc o via comunal de trànsit del bestiar’. Derivat de *cabana*, DCVB (2:766) documenta el nom de lloc del *Torrent de Puigcabanil* a Bagà (Berguedà). Es troba també a d’altres terres; l’OnCat (III:156) dóna referències antigues (a.1073) com *Cabanil de Codinella* a Bellver (Baixa Cerdanya); també a Argelers (Rosselló) (a.1292) i Tuïr (Rosselló) (a.1373). Funciona com a substantiu (i no com a adjectiu). En l’alt llenguadocià, a l’Aude el nom de lloc *Le Cabanil* es presenta amb molta extensió. En castellà també hi ha *cabañil*. (DECat, II: 366,367 s.v.CABANYA). Manté el sufix -ILE indicador de paratge, sovint pecuari o de pleta, però també amb valors topogràfics i altres. A la nostra zona el sufix ILE apareix en els *Carrils* a Benassal, *el Carril* a Lluçena, *Serril*.

Calça f. *Mas de la Calsa*. Deixant de banda el significat de ‘mitges’ i descartat el fenomen de la pèrdua de *-d-* intervocàlica (*calçada*) —actual però no documentada a l'època— podria relacionar-se amb *calç* ‘substància mineral hidratable, òxid de calci’. Calça és el nom d'un municipi del Rosselló situat en un petit massís calcari. Al Rosselló un *cause* és un planell pelat calcari (OnCat, III:186), un desert calcari generalment serreta ampla i erma on abunda la pedra calcària. No es pot descartar, però, la hipòtesi que derivaria el nom de lloc de *calç* ‘peu, d'un cingle, una roca etc.’ (DECat, II:414). La locució prepositiva *a calç de* es mantingué en documents escrits del Maestrat, fins al segle XVIII. El substantiu *calçada* tampoc és estrany en la toponímia de la zona: el *mas de les Calçades* al terme de Xodos en una partida pròxima a Lluçena.

Campàs m. *Foia del Campàs*. ‘Plana, terra molt extensa fora del poblat, dedicada a l'agricultura’(DECat, II, 460-61). També el nom d'un mas del terme de Benassal.

Casaca f. *Vinya de la Cassaca*. Podria fer referència al vestit ajustat al cos amb faldons i mànega llarga que usaven —els importants— al segle XVIII. La primera documentació del mot en català és de 1575 (DECat, II:609). La pronúncia actual a la zona és amb *s* sorda, tal i com apareix grafiada al nostre document i com documenta el diccionari Aguiló l'any 1381. La popularitat del mot que reflecteix l'abundant fraseologia (DCVB, 3 8). i el lloc al qual dona nom ens fa aturar ací la investigació.

Corona f. *Masada de les Coronetes*. L'accepció de ‘cim planer i arrodonit’, segons Coromines (DECat, II:945,946), apareix ja en un document de la Seu d'Urgell de l'a.975 i és especialment vivaç a l'extrem nord-occidental i freqüentíssima a tot l'Alt Aragó. Reapareix des del nord del País Valencià (cama ací cama allà de la frontera lingüística), en localitza molts al Maestrat i abunda, almenys, fins al camp de Morvedre, i també es troba algun exemple més enllà del Xúquer. Aquesta accepció podria correspondre a la nostra masada. *Les Coronetes* és també topònim al terme de Xodos en l'entorn de l'elevació de *el Marinet*. Això no obstant, *corona* al segle XVIII s'usava a la zona en altres accepcions com ‘perímetre d'una soca tallada’ (Beltran Zaragoza, 1995)

Enbalma f. *Mallada de les Enbalmes*. Mot no registrat en DCVB ni en el DECat. Al segle XVIII el topònim és presentat com antic en el document: “mallada dita antigament de les Enbalmes”. L'escrivà desconeixia el nom

contemporani per la qual cosa el deixà en blanc: “y ara es diu la mallada de ...”. Sabem que es tracta d’una cova: “y davall endret de dita cova”. Açò ens fa suposar que es tracta d’un derivat de *balma*, que existí amb més o menys vitalitat en altre temps. Així ho demostren el testimoni del santuari de Sorita i el compost *sobalma* a Culla. La variant *sospalma* se sent molt en el sud i en el nord del País Valencià a les serres de Valldigna, Gandia i Marina, de Callosa i Alacant (DECat, I:604,607). Coromines deixa constància del verb *esbalmar*. Si no fos per la presència de l’article *les* podríem relacionar el topònim amb el llinatge *Balmes*.

Ferrera f. Cova de les Ferreres. Sembla que el mot partí del llatí FERRARIA substantiu usat per a ‘mina de ferro i indrets abundants en aquest mineral’ (OnCat IV:210).

Ferreria f. Corral de les Ferreries. El significa d’‘obrador o botiga del ferrer’ podria convenir al nostre cas.

Fontanella f. Les Fontanelles. El diminutiu de *fontana*, entesa com a paratge on naixen aigües disperses, es degué aplicar als dolls poc importants d’aquestes zones, segons fa entendre Coromines (DECat, IV, 106). *Fontanella*, ha seguit en ús en alguns indrets del País Valencià com Alzira, Puçol, i com a genèric esmenta la *fontanella de n’Oller* a Ares del Maestre. Al segle XIX el trobem com a topònim a Tírig: *el racó de la Fontanella de Jaume Matamoros*.

Gent adj. La Foia Genta. En català antic significava ‘gentil, bonic’ (DECat IV:478). Al Pallars hi ha l’estany *Gento* que manté la -o del precatalà *pallarès* (OnCat, IV:346).

Hutrelles f. Hutrelles. No registrat en el DECat ni en el DCVB. Plantegem una primera explicació relacionada amb el llatí VULTUR. En català hi ha testimonis a Ribagorça-Pallars: *bultre* a Viacamp, *vultro* a Enviny. El benassalenc Garcia Girona usa *volter* <VULTURIUS (*Seidia*, 121) (DECat, IX: 385). Deu venir de la mateixa arrel que Utrillas (Teruel) i Utrera *Utrera* (Sevilla) <VULTURARIA. El DCVB(10:599) recull un *Ultrera*<VULTURARIA, topònim, nom d’un castell del Rosselló. En asturià *utra* 'buitre'<VULTUREM (DCECH, 712 s.v. *último* nota 3). J. Coromines observa que des de l’Ebre fins al Segura no apareixen noms de lloc amb *voltor* o *voltr-* front als abundants de *buitre*, al qual atribueix una herència mossàrab. Prenent un altra via, podríem considerar l’emparentament de les nostres *utrelles* amb el valencià antic *ultrera* ‘espècie de

cingla' registrat pel DCVB(10:598), que Coromines posa en relació amb *ultra*, així com el castellà *utrero* 'vedell de tres anys (DECatVIII:975); tot açò, s'adiu a l'abundant presència de *cingles* (m. i f.) 'feixes de roca' en la zona. Al terme de Xodos el mateix mas es diu actualment *Otrellles*.

Llavanquet m. *Els Llavanquets*. El mot no apareix registrat en el DCVB ni en el DECat. Si no hem errat en la lectura (*llavanquets / llauarguet / llau-arquets*), podria ser un diminutiu de *llavanc, relacionat amb el llatí LABES 'caiguda, ensorrada o esllavissada de terres'. Coromines (DECat s.v. *llau*) esmenta un LABANKA/LABENCA del francoprovençal (incloent-hi alguna avançada occitana) amb aires de relíquia preromana. El nostre *els Llavanquets* podria referir-se al resultat d'esllavissades de roques en desnivells pronunciats, que abunden en la zona. S'ha d'esmentar la relació amb *avenc*. Coromines, entre les formes alterades amb *al-*, que predominen en el nord valencià, també localitza la foma originària en alguns pobles molt conservadors de la zona (DECat, I: 512).

Mançanera f. *La Mansanera*. És el nom que rep un mas. El sinònim de *pomera*, actualment desusat a la zona, encara vivia el 1936 a Ascó, i com a 'pirus malus' a València i a Eivissa. *Mançana* viu a Mequinença, Fraga, Elx, Tamarit de la Llitera, Calaceit i el nord (Morella, Vinaròs) i sud valencians (Alcoi i Pego) DECat (V:342). Com a topònim d'un mas, trobem *el Mançanar* al terme d'Ares del Maestrat i un altre al de Vistabella del Maestrat, i *La Mançanera* al terme de Benassal.

Marrada f. *Camí de les Marades*. S'adiu al significat 'moviment tortuós, que fa voltes' L'accepció itinerària del DTo.1647 «fexus viae, iter sinuosum» és recollida en els *Privilegis de Catí* a 1345 (BSCC XV: 88) 'revolt, volta que allarga un camí'. El nom de lloc es repeteix a la Salzedella. (DeCat, V: 502). *La cova la Marrada* a Castelló de la Plana; La Marrà(da) a Canet de Berenguer (Camp de Morvedre); *Marada*, despoblat del terme de Llauri (Ribera Baixa del Xúquer). Com a nom de partida apareix a Castelló, Dénia i Alzira. *Marrades* és documentat antigament (a.1075) com a nom de lloc al terme de Soanyes (Conflent) (OnCat, V:208).

Nevera f. *Camí de les Neveres*. Fa referència a 'pou de neu'. Sobre els pous de neu del Maestrat vid. Brau et alii (1993) on tracta el comerç de la neu i les característiques de les construccions amb plànols i fotografies. Pròximes al terme de Lluçena hi ha la *Nevera de Penyagolosa* i la *Nevera* d'Atzeneta del Maestrat. Actualment hi ha un *camí dels Nevaters* a Lluçena.